

již má na mysli ustanovení § 61 knih. zák. Ovšem zákon předpokládá, že svéprávný smluvník věděl, že druhý smluvník jest ke smlouvě neschopný (Krainz-Ehrenzweig Oblg. str. 137). Že nebyl dán tento předpoklad, nebylo v řízení první stolice ani v dovolání tvrzeno, neboť žalobce toliko tvrdí, že žalovaná prohlásila před notářem na jeho dotaz, že jest zletilou a že tím notáře uvedla v omyl o svém stáří, ale netvrdil, že žalovaná i k němu tak prohlásila a že ho tvrzením učiněným k notáři uvedla v omyl o svém stáří.

Čís. 9006.

Proti exekuci k vydobytí knihovní pohledávky nemůže dlužník uplatňovati žalobou podle § 35 (36) ex. ř., že se mu vymáhající věřitel zdráhá vydati výmaznou kvitanci.

(Rozh. ze dne 1. června 1929, Rv I 1857/28.)

Julius Z. byl uznán povinným zaplatiti Antonínu F-ovi 50.000 Kč zajištěných na nemovitosti. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se Julius Z. zrušení exekuce, vedené žalovaným Antonínem F-em k vydobytí 50.000 Kč, tvrdě, že se Antonín F. zdráhá vydati mu výmaznou kvitanci. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žaloba podle § 35 ex. ř. předpokládá námitky povinného proti nároku vymáhajícího věřitele vyznačenému v exekučním titulu, jež se opírají o skutečnosti nárok zrušující nebo stavící. Oposiční žalobou lze tedy uplatňovati, že exekuční titul buď pominul anebo že alespoň neodpovídá toho času oněm předpokladům, za nichž byl vynesena, tedy že ho již není, nebo že toho času ho nelze uplatňovati. Takové skutečnosti žalobce neuvádí, nýbrž namítá, že se žalovaný zdráhá vydati mu kvitanci způsobitou ke knihovnickému výmazu a že proto není povinen dluh zaplatiti. Žalobce, jenž byl bezpodmínečně uznán povinným, zaplatiti žalovanému 50.000 Kč, uplatňuje tím oproti nároku žalovaného zvláštní nárok, jenž se nároku žalovaného vůbec netýká, toto právo ani neruší, ani nestaví, naopak se stane existentním teprve uspokojením žalovaného, jeho nárok tudíž přímo předpokládá. Žalobce může se svého práva na vydání kvitance pořadem práva domáhati, ale nemůže se podle § 35 ex. ř. ani podle § 36 ex. ř. brániti, by žalovaný docílil exekucí zaplacení. Mínil-li žalobce, že žalovaný bezdůvodně odpírá příjem dlužné částky, může ji složit podle § 1425 obč. zák. u soudu. Zamítnutí žaloby je tedy opodstatněno již z důvodů formálních a bylo odepřiti úspěch dovolání, aniž bylo třeba zabývati se dalšími dovolacími vývody.

Čís. 9007.

»Škodou« ve smyslu § 830 obč. zák. rozumí se každá újma, která byla někomu způsobena na jmění, na právech nebo na jeho osobě.

Byla-li spoluvlastníkem odkázána jeho ideální část nemovitosti s tím, že ji odkazovník nesmí, dokud žije, zciziti, leč že by všichni spoluvlastníci nemovitosti souhlasili, nemůže se spoluvlastník proti vůli ostatních domáhati zrušení spoluvlastnictví k nemovitosti.

(Rozh. ze dne 1. června 1929, Rv I 188/29.)

Zůstavitel, spoluvlastník k jedné třetině domu, odkázal tuto třetinu své sestře, nynější žalobkyni, s tímto zákazem zcizení a zatížení: »Chtěje se postarati o svoji milovanou svrchu uvedenou sestru podle lidské prozíravosti až do sklonu jejího života, ustanovuji, že není doživotně oprávněna ani zciziti ani zatížiti odkázanou jí třetinu domu ani užitky z této domovní třetiny prýstící.« »Zákaz zcizení tímto stanovený pozbude platnosti jedině v tom případě, že by veškerí spolumajitelé domu včetně mé sestry Karoliny hodlali celý dům najednou zciziti.« Tento zákaz zcizení a zatížení byl pojat do odevzdací listiny a poznamenán knihovně při vkladu vlastnického práva k jedné třetině domu pro žalobkyni. Napotom domáhala se žalobkyně proti spoluvlastníkům zrušení společenství k domu veřejnou dražbou. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Dovolání jest důvodné, sporná věc nebyla posouzena v napadeném rozsudku po právní stránce správně. Podle druhé věty § 830 obč. zák. může každý podílník zpravidla žádati i zrušení společenství, nikoli však v nevčas, nebo ke škodě ostatních podílníků. »Škodou« rozumí se podle § 1293 obč. zák. každá újma, která někomu byla způsobena na jmění, právech, nebo na jeho osobě. Nesejde na tom, že zákon, mluvě o »škodě« užívá střídavě výrazů »Schaden« a »Nachteil«, vždyť v § 1293 obč. zák. nazývá »škodou« každou »újmu«. Dovolatelé namítali proti žalobnímu nároku nejen, že zrušení společenství jest požadováno v nevčas a k její škodě, nýbrž se bránili i tvrzením, že podle poslední vůle Bedřicha A-a, jenž odkázal žalobkyni jednu třetinu domu č. p. 780, dostala žalobkyně tuto třetinu do vlastnictví usnesením ze dne 20. června 1913 s výslovným zákazem a pod podmínkou, že nesmí, pokud žije, tuto třetinu ani zciziti, ani zatížiti, leda v případě, že by veškerí spoluvlastníci domu, čítajíc v ně žalobkyni, tedy žalobkyně a veškerí žalovaní, pročež i dovolatelé, chtěli celý dům najednou zciziti, že tento zákaz byl uložen žalobkyni dovětkem ze dne 19. září 1911 a byl podle pravoplatné odevzdací listiny ze dne 30. května 1913 poznamenán v pozemkových knihách a že tím nabyli práva, které má býti zmařeno žalobním žádáním a rozsudkem vyhovujícím tomuto žádání. Námitkám těmto nelze upřítí závažnost. Při vkladu vlastnického práva pro žalobkyni jest jako součást knihovního zápisu poznamenán zákaz zcizení a zatížení s jedinou výjimkou, že by všichni spoluvlastníci domu — tedy i dovolatelé —

chtěli zciziti dům jako celek. Leč není zapotřebí obírat se právní povahou a právními účinky takového obmezení disposičního práva vlastníkovu před třetí dílčí novelou (§ 364 c) obč. zák.), pro rozepru stačí řešiti otázku, zdali žalobou požadovanému zrušení společenství nevádí ustanovení § 831 obč. zák., zda žalobkyně tím, že přijala odkaz s uvedenou výminkou jí učiněný a jako její závaznost dosud v pozemkové knize poznamenaný, přijala tím proti ostatním spoluvlastníkům, tedy i proti dovolatelům, závazek, ve společenství tak dlouho pokračovati, dokud bude živa, nebo dokud všichni spoluvlastníci nebudou chtít, by společenství bylo zrušeno. I kdyby tento závazek nebyl věčným, nýbrž jen ryze osobním závazkem dovolatelky, musí býti považován za závazný i proti všem ostatním spoluvlastníkům, neboť jeho rubem jest oprávnění dovolatelů a ostatních spoluvlastníků odepřít po dobu života žalobkyně zrušení společenství, tedy jest právem, které podle § 831 obč. zák. podílčíka, jenž se zavázal ve společenství pokračovati, váže tak dlouho, dokud neprojde lhůta. Toto právo, které nevyvěrá jen ze subjektivních poměrů jednotlivých podílčíků, jehož porušení by tedy nebylo jenom subjektivní újmou jednoho podílčíka, poněvadž se objektivně dotýká celé společné nemovitosti jako celku, bylo by porušeno a zmařeno, kdyby ke zrušení společenství rozsudkem bylo svoleno, třebas jen proti vůli jediného podílčíka. Jest tedy žalobní žádání podle ustanovení §§ 830 a 831 obč. zák. nepřipustné, pročez bylo důvodnému dovolání vyhověti a rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 9008.

Ustanovení směnečného zákona ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928, nevztahují se na směnky, které dospěly před účinností tohoto zákona. Otázku přetržení promlčení jest tu posuzovati podle čl. 80 sm. ř. nikoliv podle § 83 směn. zák.

(Rozh. ze dne 1. června 1929, Rv I 843/29.)

Procesní soud první stolice směnečný platební příkaz zrušil, odvolací soud jej ponechal v platnosti.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Dovolání nelze upřítí oprávněnost, neboť odvolací soud neposoudil věc po právní stránce správně. Zbylo jen řešiti otázku, zda promlčení směnky, jež byla vystavena 6. září 1925 a splatná 6. ledna 1926, bylo přetrženo podáním žaloby podle ustanovení § 83 směn. zák., či zda k přetržení promlčení bylo zapotřebí doručení žaloby, jakž předpisuje čl. 80 směn. ř. Mylným jest názor odvolacího soudu, že ode dne 10. dubna 1928, kdy nastala účinnost nového směnečného zákona, přestala platnost dřívějších předpisů směnečného řádu, takže od tohoto dne jest